

Remiss promemoria – Förslag om mål för en effektiv energianvändning

Svemin är branschorganisationen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige. Svemin representerar cirka 70 företag med drygt 15 000 anställda inom produktion, prospektering och teknik. Medlemsföretagen finns i hela landet. Metallgruvorna är lokaliserade till norra Sverige och Bergslagen medan kalkstensfyndigheterna främst finns på Gotland.

Bakgrund

I den energipolitiska inriktningspropositionen (2023) bedömde regeringen att det av Riksdagen beslutade målet för energieffektivitet till 2030, som uttrycks i termer av tillförd energi i relation till BNP, bör ses över då målet inte är anpassat till den elektrifiering som omställningen kräver eller till det riksdagsbundna målet om 100 procent fossilfri elproduktion. Remitterad promemoria innehåller förslag på ett nytt energipolitiskt mål för en effektivare energianvändning som syftar till att vara förenligt med de nya målen för energipolitiken.

Svemin välkomnar ett nytt kvalitativt energieffektiviseringsmål

Svemin tillstyrker regeringens initiativ att ersätta det nuvarande kvantitativa energieffektiviseringsmålet med ett kvalitativt mål. Sloandet av det sifferbaserade målet är ett steg i rätt riktning för att inte hämma insatser för att uppnå befintliga klimatmål, fasa ut fossila bränslen och bygga ut den fossilfria kraftproduktionen. Som konstateras i den energipolitiska inriktningspropositionen kan exempelvis en högre grad av råvaruförädling eller framställning av fossilfria bränslen innebära lägre energieffektivitet. Att ta hänsyn till detta när energieffektiviseringsmål utformas är förstås viktigt och därför välkomnar Svemin att nuvarande mål nu omformuleras.

Förtydliga och ta hänsyn till industrins villkor och konkurrenskraft

Utmaningen i ett kvalitativt mål blir hur målet kan mätas och följas upp. Ansvaret för att målet ska få effekt hamnar på Energimyndigheten för att föreslå styrmedel som är samhällsekonomiskt motiverade. Svemin utgår från principen om att nyttan av energieffektiviserande åtgärder ska vara högre för samhället än för den enskilde aktören om statliga stödåtgärder ska vara motiverade. I styrning av energimarknader finns det dock många fallgropar beroende av hur energianvändningen ser ut. I synnerhet gäller detta för den elintensiva industrin vars processer ser mycket annorlunda ut jämfört med exempelvis fastighets- eller hushållssektorn. Felaktiga incitament som påverkar svensk industris konkurrenskraft negativt måste undvikas. Därför uppmanar vi regeringen och ansvarig myndighet, Energimyndigheten, att utforma kommande styrmedel i nära dialog med den elintensiva industrin.

Därtill uppmanar vi regeringen att tillämpa försiktighetsprincipen gällande eventuella styrmedel. Exempelvis gällande målformuleringen om "utjämning av effekttoppar" vilket för enskilda industriella processer kan vara mycket svårt eller leda till orimliga kostnader. Vi vill understryka det som promemorian lyfter om att industrins konkurrenskraft ska prioriteras och att flexibilitet bör ske på frivillig basis. Det finns erfarenheter på balansmarknaden för el där systemperspektivet satts före svensk industris anpassningsbarhet och därmed försämrat svensk konkurrenskraft. Detta kan undvikas genom bättre förståelse och dialog mellan industri och ansvarig myndighet.

Stärk kopplingen till EU:s regelverk

EU:s energieffektiviseringsdirektiv (EED) kräver att Sverige minskar sin totala energianvändning till 2030 jämfört med 2020. Detta mål står i konflikt med Sveriges energipolitiska planeringsmål om att möta ett elbehov på minst 300 TWh till 2045 vilket är ett problem. Energipolitiska mål måste samspela med mål om energieffektivisering om satta mål ska kunna bli effektiva och legitima. Avsaknad av kommentar eller koppling till EED är en svaghet i promemorian och bör stärkas i nästa steg av regering eller ansvarig myndighet. I detta sammanhang vill Svemin även framföra att Sverige bör trycka på för att revidera EU:s takmål för energianvändning till 2030 genom ett mer flexibelt mål till 2040. Detta för att främja svensk och europeisk klimatomställning, inte som idag genom att fixera sig vid den totala energianvändningen. Det är utfasningen av fossila utsläpp som ska vara huvudfokus.

Ett nytt mål tillsammans med nya krav på företagen som ställs i EED aktualiserar också frågan om energihushållningsplaner (EHP). Svemin anser att kravet på EHP i miljötillståndsprocesser ska slopas. Det förvirrar, försvårar och genererar kostnader för industrin utan att skapa påvisade nyttor. Energieffektivisering inom industriprocesser är inte heller en kärnkompetens för de personer som utför tillsyn enligt miljöbalken. Åtgärder för energieffektivisering hanteras mest effektivt i befintlig energi- och klimatlagstiftning.

Stockholm, [datum som ovan]

Maria Sunér

VD Svemin

Joakim Aspeheim

Ansvarig Energi, Klimat och Transport, Svemin